

47
FATALIVONIAE

DIE NATALI

AVSPICATISSIMO

*1. Gadebusch II. p.
F. 1207 p. 164.*

SERENISSIMI PRINCIPIS

ERNESTI AVGVSTI CONSTANTINI

DVCIS SAXONIAE

IVLIACI CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE
WESTPHALIAEQVE REL.

PRINCIPIS ET DOMINI NOSTRI
CLEMENTISSIMI

IN FLORENTISSIMO CELEBRISSIMOQVE GYMNASIO
GVILIELMO-ERNESTINO

CORAM PANEGYRI

SOLEMNITER DECANTATA

A

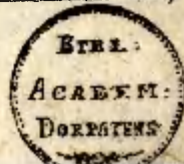
BALTHASARE BERGMANNO

RIGA-LIVONO

SENEC. EPIST. XL.

*Quae veritati operam dat oratio, incompressa esse debet
et simplex.*

VINARIAE
PRELO MUMBACHIANO.
MDCCLV.

SERENISSIMO PRINCIPI
AC
DOMINO DOMINO
ERNESTO AVGVSTO
CONSTANTINO

DVCI SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM
ANGARIAE ET WESTPHALIAE
LANDGRAFIO THVRINGIAE MARCHIONI MISNIAE
PRINCIPALIS DIGNITATIS COMITI HENNEBERGICO
COMITI MARCAE ET RAVENSBERGAE
DYNASTAE RAVENSTEINII

REL.

ACADEMIAE SALANAE

RECTORI MAGNIFICENTISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO MEO
CLEMENTISSIMO

SERENISSIME DVX
PRINCEPS ET DOMINE
CLEMENTISSIME

TE compello; TVVM, PRINCEPS CELSISSIME, nomen
Principium sanctum carminis esto mei.
*En! me Liunum traxit Vinaria terra
A Musis patriis Gymnasiumque TVVM;
Vt doctrinarum fontes mens bauriat almos,
Atque lari patrio reddere curet eos.
Hinc mihi festa dies, qua non est altera maior,
Quae TIBI natalis, concelebranda fuit.
Eatorum seriem, bona quæ Liunia sensit,
Cantaui; quae nunc carmina sunt TVA.
Quare me facili, precor, ut facis, adspice vultu,
Sumeque clementi munera parua manu.
Nam TV praesidium Musarum, TV decus, atque
Ingens in populo spirat imago TVI.
Viue diu felix, PRINCEPS dulcissime, viue,
Sisque TVIS populis ancora sancta diu!
Iam ciues ad TE tendunt sua brachia, vocem
In caelum tollent, TE veniente. Eaue
SERENITATI TVAE*

Dabam Vinariae ipso die natali,
hoc est, IV. Non. Iunii
MDCCLV.

subiectissimo seruo
BALTHASARI BERGMANNO
Riga - Liuno.

ILLVSTRES, SVMMI QVE VIRI,
SVMMEQVE COLENDI,

T emporibus priscis gentiles dicere fueti,
Quod natale solum ducat dulcedine cunctos,
Immemoresque sui mortales non finat esse.
Edixit Cicero rationem tempore prisco :
Cari sunt , aiens , adfines atque parentes;
Attamen istorum cunctum comprehendit amorem
Dulcis amor patriae ; quapropter nullus honestus
Pro patria mortem duram vir ferre recusat.

Contra vir sapiens, SOCRATES, dixisse refertur :
Quicquid vbique vides , caelum, mare, nubila tellus,
Sunt dulces patriae fines, mea caraque terra.
Quamuis quisque locus vero, quocunque moramur,
Pro patria nostra re vera possit haberi,
Si sumus erepti patriae gremioque parentum :
Indubitata tamen thesis haec est omnibus aequis ,
Terra paterna fui quod non sinat immemorem esse.
Haec pariter , quae me dulci sibi iunxit amore,
Absentem cogit calidas assumere flammæ ,
Illius ac Musa solerti fata referre.
Hinc, Maecenates summi ! conor memorare
Fatorum seriem, bona quae Liuonia sensit.
Mores et studia et crudelia proelia dicam,
Iusque datum sceleri tandem , populumque ferocem,
In sua victrici conuersum viscera dextra,
Cognatasque acies , sancitaque foedera pacis.
Hic meus esto labor ; nunc paucis qua ratione

Conferi id possit verbis , audite ! docebo ,
Ni facti pigeat , ni difficile hocce videtur.
Primus ego in patriam mecum , modo vita superfit ,
Post studium rediens , deducam vertice musas
Ex hoc musarum ludo celebrique palæstra.
Primas Musa tibi palmas , Vinaria , profert ,
Pectoris inque antro templum tibi marmore ponit.
Quis vestrum nunc dicta negat demittere in aures ?
Quin potius vacuas aures , summe venerandi ,
Ut mihi dicenti tribuatis , quaeso rogoque.
Nunc Liunorum res actas audeo iussus
Dicere , quodque status fuerit ius tempore prisco.
Non omnes vero potui cognoscere causas ,
Non omnes sortes varias , nec fata remota.
Hactenus obscurae res multae comperiuntur.
Mentio fit tantum , Romanus , Libo vocatus ,
In terram hanc quod venerit , aut a Caesare missus ,
Aut exul diri , feruentis caede , Neronis ,

Aut fugiens Atilae distillans sanguine ferrum.
Libo hic telluri nomen Libonia fecit.
Fertilis est autem campus , nemorosus agellus ,
Quo fata laeta regit piscosum flumen amoeno
Littore , quo ciues aequant cum foenore messes.
Est tellus felix pecori , pingui optima tauro.
Iucundi passim curuis anfractibus amnes
Et valles et rura secant labentibus vndis.
Laeta boum passim spissis armenta cateruis
Lanigerique greges errant , quibus vbera larga.
Aer praeterea constans , ventique salubres.
Terra virum nutrix , et agrorum prospera cultu.
At Liunorum gens qualis tempore prisco ,
Non fatis adparet , tenebris dum consita res est.
Hoc tantum constat , quod natio libera iure
Adfuerit quondam , venerata idola nefanda.
Liunum patriam primum petiere Lubeci.
Condere coeperunt Vxkul , castrumque locare ,

Quo mox Meinhardus coepit conuertere gentes
Ad Christum , primus doctor praefulque sacrorum.
Bertoldus coepit moles attollere Rigae.
Ensiseros equites Albertus voce vocauit
Rigam , vt Christicolae tunc paucos ense tueri
Possent , ac turpem idolorum frangere cultum.
Illi succedens , Albertus nomine , posthaec
Archiepiscopus est factus , dum Papa volebat.
Nunc duplex fatum sensit Liuania. Namque
Sacri equites primum gesserunt sceptrae ; deinde
Ampla sub regum populi ditione fuere.
Ensiseri primum Liunos sub ditione
Continuere , simul quos Christo iungere nisi
Sincero cultu , *turmae* rectore *magistro*.
Vinno de Rohrbach princeps turmaeque magister
Primus. Waldmarus , Danorum sceptrae capeffens
Rex , tunc Liunos gentiles terga coegit
Vertere , cum caelo caderet signum Danebroge ,

Liuc summo percellens vsque timore.
Posthaec ensiferi , sibi non fat roboris esse ,
Ducunt ; hinc ordo crucifer , cui littora Prussum
Tunc suberant , ac ensiferi componere foedus ,
Atque *magister* tunc *regionis* praefuit aruis.
Sed Gotthard Kettler , Russorum dum timet arma ,
Queis impar fuerat , tradebat sceptrum Polonis,
Atque illi in propriam sedem Curlandia cessit.
Tunc annos centum Russi , Sueci atque Poloni
De Liunorum terra certamina dira
Gesserunt. Omnes agitabat faeuus cupido.
Est modus in bello , sunt certi denique fines.
Pax fit. Dyna fluens ambas tunc terminat oras.
Quidquid trans Dynam est , id Suecus possidet omne ;
Quidquid cis Dynam est , gaudet tenuisse Polonus.
Sic quinquaginta tenuit nos Suecia felix
Annos. At postquam Carolum dare terga coegit ,
Russus Pultauiam prope , Petrus , strenuus heros ,

Ingenioque celer , veniens mox protinus igr.
Vastat agros , ferroque premit , spoliatque colonos ,
Munitamque urbem Rigam obsidione cruenta
Cingit , ne miseris abitus spes vlla superfit ,
Vndique bombardis nunc obtundentibus aures.
Quae nimio reges ausu deponere gestis ,
Gens Sueonum fortis , casum minitaris acerbum.
Debueras meminisse : Deum decernere regna ,
Diuinum , formare thronos , folioque mouere.
Sed breuiter : Sueones fortes fortuna relinquit ,
Et campum patriae nemorosi montis ad imam
Radicem , ac alto oppidulum spectabile muro
Expugnant Russi , et excelsi verticis arcem ,
Non modo natura , sed ab hostibus aggere tutam ,
Iam facili cepere manu citraque laborem.
Per pacem tandem cessit Liuonia Russis ;
Quo facto , Petrus nos sub ditione tenebat.
Sed Deus altitonans , qui maximus , optimus , illud

✻ ✻ ✻

Contulit in melius, quod tristitia fata parabant;
Quandoquidem fines, confecta pace, paternos
Russorum imperii tutamen moribus ornat
Rectis, atque suum tribuit ius sponte cuique.
ELISABETHA, Petri magni diuique Propago,
Imperii vasti, TV, quæ iam sceptrum capeffis,
Imperio vasto cuius sapientia regnat,
Imperium vastum cuius nunc arma tuentur,
Post Numen TIBI iam debemus munera pacis
Dulcis, Liuronos præstat TVA gratia tutos.
Hinc, quantum possum, supremum Numen adoro,
Nestoreos saluam TE semper seruet in annos.

